

PO SOVIETINIŲ KEVALU

Už Pirčiupį atsakingi bolševikai!

Dar neseniai Lietuvos sovietinėje spaudoje buvusieji bolševikų desantininkai ir partizanai gyrėsi, kad jie išlisdavo iš miško ir kelyje nušaudavo pravažiuojančius aukštus vokiečių pareigūnus.

Aišku, negalėdami susitvarkyti su tokiu „žygdarbiu“ atliekančiais bolševikais, vokiečiai atkeršydavo artimiausių kaimų gyventojams. Dėl tokių „žygių“ tragedija ištiko Pirčiupį ir kitus Lietuvos kaimus, kurie vokiečių buvo sudeginti su visais gyventojais. Šitaip yra parašyta ir Kapočiaus leidžiamoje „Lietuvių Enciklopedijoje“. Bet tą enciklopediją paskaitęs kažkoks A. Petraitis vasario 7 d. „Komjaunimo tiesoje“ išdrožė piktą straipsnį. Jis savo straipsnyje iš pykčio net ir enciklopedijos žodį rašo kabutėse.

Pirmiausia, jam nepatinka, kad enciklopedijoje rašoma, jog sovietų desantininkai Rudnikų girioje įsikūrė 1943-1944 metais. Jis sako, kad jie įsikūrė 1942 m.

Antra, jam nepatinka, jog rašoma, kad tie desantininkai pirčiupiečius laikę nepatikimais ir nutarę vokiečių rankomis juos sunaikinti. Girdi, pirčiupiečiai kaip tik buvo patikimi, nes keletas jų net susidėję su desantininkais.

Plaudamas bolševikų kalte, Petraitis už Pirčiupio ir kitų kaimų tragediją meta visą kaltę generolui Kubiliūnui ir jo valdžiai. Sako, šitas „budelis“ padėjo vokiečiams vykdyti lietuvių tautos naikinimo planus, nuo jo ir kitų „buržuazinių nacionalistų“ rankos žuvę šimtai tūkstančių, ir t.t.

Bet ar tas piktasis Petraitis iš tiesų atremia visus bolševikų desantininkams ir partizanams metamuosius priekaištus?

Gali būti, kad mūšiskė enciklopedija ir apsiriko, parašydama, jog desantininkai buvo nuleisti 1943 m., o ne 1942 m. Tas dalykas, tur būt, yra šokia tokia karinė sovietų paslaptis dar ir šiandien. Bet čia reikalas, tur būt, neesminis.

O esminis būtų, ar Kubiliūnas sudegino Pirčiupį, ar visa atsakomybė krinta ant bolševikų galvos?

Galėjo juk keletas pirčiupiečių susidėti ir su bolševikais, tai taip pat neesminis dalykas.

O esminis yra tas, kad desantininkai iš tiesų apšaudė netoli Pirčiupio kaimo vokiečius, penkis net nušovė ir kad vokiečiai dėl to atkeršijo visam kaimui.

Ar vokiečiai buvo tyčia apšaudyti, kad jie keršydami sunaikintų kaimą, ar tai buvo jokios atsakomybės neįsivaizduojančių bolševikinių tariamųjų „kovotojų“ darbas, tai irgi neesminis dalykas. Galėjo juk tie partizanai būti ir tokie, kuriems rūpėjo tik pasireikšti, pašaudyti, vis tiek, kiek kaimų bebūtų paskui sunaikinti. Tai jie ir pašaudė, pasireikškė, kaip herojai.

Bet jie atsakingi ir už Pirčiupio sudeginimą, ir nėra ko čia plautis rankų. Jos vis tiek yra ir pasiliks bauriai kruvinos.

Kam kalbėti, o kam tylėti

Apskritai laikomasi nuomonės, kad senesniais laikais kultūrą globojo karaliai, dvarai ir bažnyčia su visuomenais. Tokiai nuomonei vyrauti yra nemaža pagrindas. Jei dabar kai kur ir kai kada kultūros rėmėjo vaidmenį imasi valstybė, tai seniau šitaip nebuvo. Rinkti paveikslus ar šelpti poetus tada galėjo tik didikai, kurie turėjo pinigų. Bažnyčios aukštuomenės tarpe taip pat būdavo turtingų didikų. O kultūros turtus mėgo rinkti ir vienuolynai.

Tačiau „Mokslo ir gyvenimo“ Nr. 1 Vilniaus universiteto mokslinės bibliotekos direktorius Vladimirovas ryžtasi įrodyti, kad bažnyčia visais laikais ir visuose kraštuose naikinusi kultūrą. Kaip pavyzdžiui jis nurodo Vatikano indeksą ir katalikybės ir protestantizmo kovas. Pagal jo pasakojimą įsėina, kad vis būdavo deginamos ir deginamos knygos, o kartais ir jų autoriai.

Pasikaitę tokį straipsnį, esame verčiami būtinai paklausti: kas gi čia toks rašo? Ar tik ne bolševikas? Jėgu bolševikas, tai jam būtų geriau tylėti. Kas gi Lietuvoje išrinko iš visų bibliotekų didžiulius kiekius lietuviškų knygų ir nugabeno į popieriaus fabriką? Ar ne bolševikai? Antra vertus, sovietinėmis sąlygomis nebėgi juk pasirodyti nė viena knyga, kuri nepatinka bolševikams. Vadinasi, geri buvo laikai, kai spausdinamąsias knygas kas nors gaudydavo ir degindavo. Tada vyko kova. Bent geresni už tuos, kada knygų nebėgi jau spausdinti tokių, kokių sovietinis policininkas nenori.

— Austrijos Alpėse sudužo britų lėktuvas su 83 britais atostogininkais.

VYTIS MANNHEIME

VASARIO 16 CENTRINIS MINĖJIMAS VOKIETIJOJE

PLB Vokietijos Krašto Valdyba jau keletą metų sėkmingai vykdo labai taikliai mintį: Vasario 16 Dienos proga sutelktomis jėgomis užimti kurį nors svarbų visuomeniškai strateginį centrą: 1961 metais — Frankfurtą, 1962 m. — Stuttgartą, 1963 m. — Hamburgą, o šiais 1964 m. — vidurinio Reino didmiestį Mannheimą.

Gausūs plakatai visame mieste, spauda ir po visą Vokietiją išsiuntinėti pakvietimai iš anksto plačiai apskelbė laisvųjų lietuvių šventę. Pirmasis gavenios sekmdienis, užsibaigus trūkšmingajam Pereinio mėnesėžiui, buvo itin tinkama diena rimtai pasibelsiti į viešumos sąžines.

Didžiausio Mannheimo „Rosengarten“ salėn sugūžėjo gal daugiau kaip tūkstantis svečių, ir savų tautiečių, ir svetimųjų. Sceną puošė baltas Vytis tamsiai raudona me dugne ir stilizuoti lietuviški ornamentai tarp dviejų puikių trispalvių — dail. A. Krivicko kompozicija.

Minėjimą atidarė PLB Vokietijos Kr. Valdybos pirmininkas kun. dr. Jonas Aviža, lietuviškoje ir vokiškoje kalboje pabrėždamas nepalaužtą lietuvių tautos valią laisvai apspręsti savo gyvenimą ir iškeldamas svarbą dvasiškai kultūrinį ginklų, kurie ir praeityje yra turėję lemiamos reikšmės lietuvių tautos kovoje už savo egzistenciją.

Pagrindiniu šventės kalbėtoju buvo paskviestas Vokietijos Federalinio Parlamento narys dr. Herbert Czaja (CDU — krikščionis demokratas). Brandi politinė mintis čia jungėsi su jaunatimiško polėkiu, primindama prezidentą J.F. Kennedy: mūsų laikams, kurie nemėgsta iliuzijų, reikia turėti vizijų. Tokia drąsi geresonio, teisingesnio pasaulio vizija, kur būtų vietos visų žmonių ir tautų teisėtai laisvei ir gerovei; turi visur pažadinti ir sukelti geriausias jėgas. Vokiečių tauta nori nuosirdžiai prisidėti prie šio tikslo, stengdamasi duoti gerą pavyzdį, kaip turi būti gerbiamos visų tautų teisės ir branginamos jų vertybės. Federalinė Vokietija nepripažįsta nei Stalino-Hitlerio grobuoniškų sutarčių, kurios nulemė Lietuvos nelaisvę, nei dabartinių Sovietų Sąjungos sienų. Reikalauti gi, kad būtų atstatyta sugriauta teisė, nėra koksai nerealaus revizionizmas, o šventa pareiga. Istorija mus moko tik apsišarvoti didele ištverme ir būti atkakliais. Niekas nėra galutinis, kas nėra teisėta. O kol bus atstatytas teisingumas, nuskriaustieji turi moralinę teisę į viešąją pagalbą ir globą. Ir čia vokiečių tauta nori duoti gerą pavyzdį.

Gausi auditorija sekė kalbėtojo mintis su gyvu etidumu ir dėkingu pritarimu. Šiai kalbai vokiečių spauda sekančiomis dienomis paskyrė nemažą dėmesio.

Baden-Wuertembergo vyriausybės tarėjas Mock, sveikindamas valstybės sekretoriaus Schwarz vardu, išskėlė dosnią paramą Vasario 16 gimnazijai, kaip vokiečių vyriausybės apčiuopiamą pagalbą lietuviškosios vertybės išsaugoti.

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vardu susirinkimą sveikino Dr. Karvelis pareiškdamas, kad lietuvių tauta nepaliaus kovojusi už teisę ir laisvę.

Mannheimo katalikų dekanas Nikolaus nušvietė tris istorinius lietuvių tautos bruožus: tikėjimu pagrįstą kantrybę, veržimąsi į mokslą bei meninės kūrybos meilę ir palinkėjimą kenčiančio Kristaus-Rūpintojėlio visagalės palaimos.

Žodžių dar sveikino, ir tai net lietuviškai, lenkų dekanas Janusz, o raštu ir telegramomis — Mannheimo miesto vyr. burmistras dr. Reschke, amerikiečių VII armijos vadas gen. Harris, latvių, estų ir vengrų atstovai ir daugiau kaip šimtas kitų, ypač evangelikų ir katalikų organizacijų bei asmenų.

Iš dalyvavusiųjų ypač dar pažymėtini š. Badeno mokyklų vyriausiasis šefas dr. Silberg, amerikiečių plk. Astor, Lietuvių Katalikų Sielovados Vokietijoje direktorius tėv. A. Bernatonis, MLT pirmininkas E. Simonaitis, eilė Krašto Tarybos narių ir visi lietuviškųjų kuopų vadai.

Pirmosios minėjimo dalies pradžiai ir užsklandai Mannheimo Nacionalinio Teatro styginis kvartetas pagrojo Naujalo ir Gruodžio kūrinus.

Tolimesnei meninei daliai vadovavo Vasario 16 gimnazijos mokytoja Eliza Gedikaitė-Tamošaitienė, su dideliu pasiaukojimu iš jauno prieauglio išugdžiusi šaunią šokėjų ir deklamatorių grupę.

Solistė Marija Simaniūkštytė-Panse (Karlsruhe) jautriai perteikė eilę lietuvių kompozitorių liaudies dainų, susilaukdamą už tai daug plojimų.

Gimnazijos šokėjai pradžiugino visus trankiuoju „Jonkeliu“. Po to žiūrovus sužavėjo smagus „Kubilas“ ir įvairumo pilnas „Malūnas“. Mergaitės grakščiai sušoko „Kepurinė“ ir pirmą kartą svajingąją „Sadutę“, kuri daug kam labai patiko. Didelių simpatijų susilaukė mažųjų šokėjų pasirodymas. Akordeonu šokiais grojo mokinius Alfredas Starukas.

Jaunųjų deklamatorių grupė gražiai perteikė lietuviškąjį žodžio meną: Maironio, Brazdžionio ir Rimo Amalviško poeziją. Čia pažymėtina pasirodė mokiniai Regina Tamošaitytė ir Andrius Šmitas bei Eliza Morozovaitė, išpuodingai paskaičiusi vokiškai „Dainavus šalies senų žmonių padavimų“ prologą.

Mokyt. E. Tamošaitienės sukurta „Vaidilučių šokis“, lydimas nuosirdaus lietuvių draugo dr. Damen (iš Stuttgarto radiofono) naujai instrumentuotos muzikos, šį kartą sušvito spalvotų prožektorių žaisme.

Tris pilnas, bet visai neprailgusias valandas užtrukęs minėjimas buvo užbaigtas Kr. Valdybos pirmininko padėkos žodžiu ir galingu Tautos Himnu.

Kam buvo neskubu namo, o tokių atsirado apie trejetas šimtų, susirinko pabendrauti į netoliese rezervuotą užėigą, kur jaukiai ir maloniai praleido vakarą tautiečių tarpe.

Už šią puikią Vasario 16 šventę, kuri ir dalyvių skaičiumi ir turiningumu prašoko buvusias, lietuviškoji visuomenė reiškia savo dėkingumą PLB Vokietijos Krašto Valdybai ir dienos varduvininkei — Vasario 16 gimnazijai, kurios direktoriui kun.

Br. Liubiniui buvo pavestas visas šventės suorganizavimas.

Šių išpūdžių pabaigai dar vienas epizodas. Minėjime dalyvavo vienas iš toli atvykęs Lietuvos Nepriklausomybės kovų savanoris-kūrėjas. Per gyvenimo išvagotą veidą minėjimo meninės programos metu riedėjo ašaros. Pasisakė — iš džiaugsmo, kad mato gražų lietuvišką jaunimą — Lietuvos ateities viltį.

K. R.

Europos ir Amerikos spaudos nuotrupos

Europa ir Erhardas

PRANCŪZIJA GINASI

Dalinis Europos apsiųjungimas davė gražių vaisių. Štai britų „The Guardian“ rašo: „Gerovės suklestėjimas Vakarų Europoje padarė tai, kad darbo rinkoje, išskyrus tik kai kurias Italijos dalis, jau trūksta darbininkų ten, kur jų buvo daugybė be darbo. Niekur šitai taip ryškiai gal nematyti, kaip anglies kasyklose, ir kaip tik čia skvaizdžiausiai pasitvirtino šešių socialinė politika. Prieš penketą metų darbo neteikė Belgijos anglies kasyklų darbininkai žygiavo Briuselio gatvėmis, reikalaudami, kad vyriausybė nebeuždarintų kasyklų. Belgijos ir Vokietijos vyriausybės, kartu su Europos Anglies ir Plieno Bendruomene, buvo anuomet susidūrusios su skaudžiomis socialinėmis problemomis“.

O dabar? Tie dalykai jau beveik užmiršti. Dabar daugiau rūpesčio jau kelia tik po politinę vienybę. Dėl to su numatomąja Vokietijos kancelerio Erhardo kelione į Olandiją olandų „Volksrant“ rašo:

„Laikas jau yra daugiau negu pribrendęs Vakarų Vokietijos ir Olandijos vyriausyboms lankytis vienas pas kitą. Tačiau dėl Erhardo lankymosi nėra pagrindo daryti toli siekiančių išvadų. Haga tik yra viena tų Europos sostinių, kuriose iš eilės lankysis Erhardas. Erhardas atvažiuoja čia greičiau pasiklausti, o ne kalbėti. Neturi jokio pagrindo visos žinios, kad jis nešiojasi naujos europinės politinės sąjungos metmenis. Vakarų Vokietija nesijaučia politiškai pakankamai stipri, kad ji galėtų Bendrosios Rinkos kraštuose vadovauti antiprancūziškai opozicijai. Šito vaidmens Vokietija nedrįso perimti net ir kancelerio Konrado Adenauerio laikais, kuris turi žymiai stipresnę asmenybę. Tačiau šis apsilankymas gali atnešti laimėjimų. Pavyzdžiui, galėtų būti sutarta panaikinti dabar trines tris Europos Bendrajai Rinkai vadovaujančios valdybės ir praplėsti Europos parlamento teises“.

Dar aiškiau dėl tokios politinės europinės sąjungos pasisako kitas olandų laikraštis — „De Telegraaf“, kuris rašo:

„Tačiau tikroji vizito priežastis yra Erhardo noras išsiskirti, kaip atrodo reikalingas politinės sąjungos, į kurią įsijungtų ir Anglija. Net ir atsargūs pasisakymai šita linkme Britanijos rinkimuose paremtų konservatorių. Kanceleris Erhardas, matyt, kaip tik ir yra nusistatęs sukurti ta linkme“.

PASŲ NEBES

Rytų Vokietijos ir Vakarų Berlyno atstovai nesutarė dėl to, kad Vakarų berlyniečiai gautų specialius pasus aplankyti savo giminėms R. Berlyne.

Kalėdų metu pasus išdavinėjo R. Berlyno pašto valdininkai V. Berlyne. Dabar vakariečiai su tuo nesutinka. Be to, pasams gauti pareiškimuose tada Berlynas buvo vadinamas Rytų Vokietijos sostine.

RUMUNIJA NORI BŪTI

SAVARANKISKA

Nekreipdama dėmesio į Rusijos nesutarimus su kiniečiais, Rumunija nutarė kovo mėn. pasiųsti „draugišką“ delegaciją į Kiniją.

Delegacijai vadovaus min. pirmininkas.

BANKO PROCENTAS

Anglijos Banko procentas padidintas iš 4 į 5.

Vyriausybė procentą ryžosi suderinti su kitų kraštų procentu.

Gali būti, kad dėl to kai kurios namams pirkti paskolas duodančios bendrovės taip pat pakels procentą.

5 ATOMINIAI POVANDENINIAI

Gynybos ministeris Thorneycroftas nurodė parlamentui, kad Britanijos vyriausybė yra tikrai pasiryžusi savo gynybos reikalui pasistatydyti 5 atominius Polaris povandeninius laivus.

Pirmasis toks laivas jau pradėtas gaminti.

MIRĖ VLIKo PIRMININKAS

DR. A. TRIMAKAS

Vasario 27 d. New Yorke širdies smūgiu mirė VLIKo Pirmininkas Dr. Antanas Trimakas.

Jis buvo gimęs 1902 m. birželio 19 d.

Plačiau apie velionį pateiksime žinių sekančiame laikraščio numeryje.

AMERIKIEČIŲ KARINĖ PARAMA IR PREKYBA SU KUBA

Daugelis laisvojo pasaulio kraštų prekiauja su JAV-bių priešų Kuba. Dabar JAV-bės žada tiems kraštams mažinti karinę paramą. Tačiau amerikiečių „The New York Times“ rašo:

„D. Britanijos, Prancūzijos ir Jugoslavijos atveju karinės paramos sumažinimas bus tik menkas terkštelėjimas per nagus. Ispanija ir Marokas, kuriems parama turėtų būti visiškai sustabdyta, gal ir smarkiau pajus, bet dar nepakankamai, kad atgrasytų juos nuo prekybos su Kuba. Neaišku tik, kaip nenubaustos išlieka Graikija ir Japonija. Tačiau pats toks nusistatymas jokių būdu nepasiekia tikslo. Vakarų pasaulio gynyba apskritai ir Jungt. Valstybių ypačiai yra labai tikslas ir vienintelis tikras tikslas, kuriam skiriama karinė parama. To tikslo nebus pasiekta, jei bus atšakyta karinė parama dėl tų dalykų, kurie nieko bendra neturi su gynybos stiprinimu tuose kraštuose“.

PASAULYJE

— Italijos senatas jau priėmė, tik parlamentas dar turės priimti įstatymą, pagal kurį italai turės teisę pasirinkti ir neitališkas pavardes.

— Lenkijoje praeitais metais buvo iš valstybių parduotuvių išrinkta 8 mil. porų batų, nes jie buvo blogai padaryti.

— Penkerius ir pusę metų kartu su savo gerbėjais 23 m. amžiaus laborantė Miunchene, Vokietijoje, rinko monetas po pfenigų ir po du pfenigius, pririnko jų apie cent nerį ir už juos nusipirko vestuvinius drabužius.

— „Izvestijos“ labai išgyrė žydiškas liaudies dainas, kurias dainavusi Nekhama Lifshitsaitė (išėitų, kad iš Lietuvos kilusi ir dar lietuviškos pavardžių tvarkos prisilaikanti Nekhama Lifšicaitė).

— Kinija nori pirkti Argentinoje 300.000 tonų mėsos.

— Tarp Rio de Janeiro ir Saõ Paulo į Guandu upę nuvirto autobusas, ir iš 34 keleivių išsigelbėjo tik vienas.

— Prancūzijos teismas 15 metų kalėti nuteisė Jeaną Piekusą, kuris išdavinėjęs valstybines paslaptis Lenkijai.

— New Yorke areštuotas britų banke ten 39 metus išdirbęs Scorca, kuris per pastaruosius 8 metus išėikvojo 1.248.958 dolerius — apie 450.000 svarų.

34 olimpiados lankytojai liko Vakaruose

(E) Pagal austrų įstaigų duomenis, Vakarų laisvę pasirinko 34 žiemos olimpiados Innsbrucke lankytojai. 26 bėgliai apšankė austrų įstaigas — iš jų 14 vengrų, 10 čekų bei slovākų, 2 lenkai. Dar šeši vengrai, vienas čekas ir Rytų Vokietijos sportininkė Ute Gaehler išvyko į Fed. Vokietiją ar į kitus Vakarų kraštus, kur jie, greičiausia, turi pažįstamų ar draugų.

PAREIGINGAS KARYS

MŪSŲ ŠVENTASIS

Vilniaus vyskupas Benediktas Vaina savo 1602 m. kovo 25 d. laišku prašė popiežių įtraukti šv. Kazimierą į visos Bažnyčios kalendorių, kitaip sakant, įpareigoti visą katalikų Bažnyčią skirtą dieną kalbėti šv. Kazimiero garbei brevijorių ir laikyti šv. mišias. Šis prašymas buvo išklauštas tik po dvidešimt metų. Bet jau vysk. Vainos laiške skaitome: „Savo, kunigų ir tikinčiųjų vardu nuolankiai maldauju Jūsų šventenybę, kad malone, kurią prieš keleris metus suteikė Lenkijos karalystei šv. Stanislovo Kankinio atžvilgiu (turi galvoje šv. Stanislovo šventę, kuri 1594 m. buvo įtraukta į bendrąją Bažnyčios kalendorių), lygiai tokiu pat būdu malonėtų suteikti Didįjį Lietuvos kunigaikštijai šv. Kazimiero Išpažinėjo atžvilgiu“.

Taiigi nuo pat pradžių ir šv. Kazimierą buvo žiūrima, kaip į išmintinį lietuvių tautos globėją, į jį kreipiamasi, prašant jo galingos globos mūsų tėvynei ir tautai, drąsos, jėgos ir ištvermės visiems kilniems ir ištikimiems Lietuvos vaikams.

Bet į altoriaus garbę iškelto šventojo paskirtis nesiriboja vien jo teikiama globa bei užtarimu. Jis turi šviesti savo pavyzdžiu, mokyti savo gyvenimu, rodyti kelią, kad, jei sekdami, galėtume ir mes be didelių klaidžiojimų eiti į mums skirtą paskutinį ir amžinąjį tikslą.

Šv. Kazimieras užbaigė savo žemės kelionę jaunas, vos 25 metų amžiaus sulaukęs. Tačiau tuo trumpu laiku jis pasiekė tobulumą, kuris užpildė daug metų. „Nes pagarbos verta senatvė — skelbia Išminties knyga — ne ta, kuri ilgą, ir ji nematuojama metų skaičiumi, bet žmogaus išmonė yra jam žili plaukai“ (Išm. 4,8). Taip, gili išmonė padaro žmogų subrendusį, nesvarbu, kokio amžiaus jis būtų, ir paikas paverčia vaikais ir daug dešimt mečių pragyvenusius žmones.

Jaunuolis Kazimieras žinojo savo kelią, ir niekas negalėjo jo sutrukdyti tuo keliu eiti. Mokykloje jis pilnai išnaudojo Dievo jam suteiktuosius gabumus, jų ugdymui sunaudodamas visą tam skirtą laiką. Draugystėje jis buvo mielas, draugiškas, visur pasirėngęs padėti, kur tik daroma gera, bet niekaip nepalenkiamas, jei kas būtų norėjęs jį patraukti prie blogo. Viešose karaliaus vietininko pareigose sąžiningas, teisingas, visą aukščiausiojo Gėrio metą matuojąs.

Išmintingai rūpinosi ir savo vidaus gyvenimu. Jis — karalaitis, bet drauge lygiai toks pats sutvėrimas kaip visi kiti. Ir jo pareiga Dievą garbinti, Jo garbei gyventi. Jam tarnauti. Intensyvia malda jis jungėsi su Dievu, nuoširdžiu paprastumu jis kreipėsi į Švč. Mergelę ir į šventuosius; griežta atgaila grūdino savo valią ir rodė savo pasirošimą priimti viską, kas jam bus Dievo Apvaizdos skirta. Kilnus, skaitus, pilnas vidaus laimės, žydinčioje jaunystėje karalaitis neišsigąsta, kai Dievas taip greitai pareikalauja grąžinti Jam gyvybę. Ir jis vertai galėjo kartoti gilią išminties žodžius: Malo mori quam foedari — geriau mirti negu nusidėti; geriau jaunystėje nekaltam mirti, negu ilgiau gyvenant, savo sielą nuodėmė suteršti.

Šv. Kazimieras yra vienas iš tų šventųjų, kurie savo gyvenime nedarė stebuklų, nepagarbėjo nepaprastomis mistinėmis malonėmis. Jo gyvenimas vystėsi tose vietose ir tose aplinkose, kurias Dievas jam buvo paskyręs. Ar tai sėdėdamasis mokslo žinių, ar tai sėdėdamasis ant žirgo tolimose žygiuose, ar tai karalystės valdymo rūpesčiuose, ar tai tyliame maldos kambarėlyje, ar tai pagaliau mirties patale, visur atliko savo uždavimą,ėjo savo pareigas, bendravo su savo aplinkos žmonėmis, rūpinosi kitų ir savo reikalais, kaip ir kiekvienas kitas jo vietovo būtų pasiėgęs. Tik vienas skirtumas: jis visa tai atliko išmintingai, jis gyveno siekdamas tobulumo. Gyvenimo tikslo pažinimas ir ištvermingas jo siekimas buvo tai, kas padarė jį šventą.

Netrukio, be abejojimo, ir tokių, kuriems jis nepatiko, kurie jį išjuokė, kurie jam norėjo pakenkti. Tai tie, kuriems jo teisingas gyvenimas prikaišiojo jų pačių nedorumą, kuriems jo nepajudinamas ištvermingumas kaltino jų pačių nepastovumą ir be-tikslį laiko leidimą. Tokių buvo jam dar gyvenant, jų buvo po jo mirties, jų yra ir mūsų dienomis. Negalėdami pakęsti jo kio ženklo, kuris primena šio medžiaginio pasaulio menkumą bei praeinamumą, jie pabrėžia dvasinio pasaulio pranašumą, jie išmetė šv. Kazimiero relikvijas iš jam amžiais priklausiusios šventovės, jie išniekino jo garbei pašventą bažnyčią, ją paversdami bedievybės muziejumi, jie netgi išrautų, jei galėtų, iš žmonių širdžių meilę, prisirišimą ir pasitikėjimą savo dangiškuoju Globėju.

Bet jie gal nepagalvojo, kad ateis laikas, — tai Išminties knygos žodžiai, — kai „teisieji stovės su didele ištverme prieš tuos, kurie yra juos varginę ir kurie yra atėmę jų darbų vaisius. Tai matydami, anie nusigąs baisy išgąščių ir stebėsis netikėto išgelbėjimo ūmumu. Jie sakys sau vieni, gailėdamiesi ir dvasios suspaudime vaitodami: Tai tie, kuriuos mes kitados laikėme pajuoka ir pasityčiojimo dalyku. Neįmanoma! Mes laikėme jų gyvenimą beprotyste ir jų galą negarbe. Štai, kaip jie paskaityti tarp Dievo vaikų ir jų dalis tarp šventųjų“ (Išm. 5,1-5).

Roma
T. Paulius
LIETUVISKOS PAMALDOS
NOTTINGHAM — kovo 8 d., 12.15 v.
ROCHDALE — kovo 22 d., 11.30 v.
BRADFORD — kovo 29 d., 12.30 v.

Agr. Česl. Liutikui — 60 m. amž.
(E) Neseniai 60 m. amž. sulaukęs Česlovas Liutikas yra daug nusipelnęs Lietuvai ir Nauj. Zelandijos lietuvių bendruomenei. Jis yra gimęs Bugeniuose, Tirkščių valsč., Mažeikių apskr. Nuo 1921 m. dirbo pedagoginį darbą. Nuo 1929 m. Liutikas 8 metus dirbo Šiauliuose, Kraštotyros d-joje organizuodamas „Aušros“ muziejų. Jis dirbo visoje eilėje organizacijų, o 1932 m. baigė Žemės ūkio akademiją ir įsigijo agronomo diplomą. Nuo 1927 m. ūkininkavo Bubiūose, priklausydamas ekonominėms ir kultūrinėms organizacijoms. 1940 m.ėjo Šiaulių miesto ir apskr. viršininko ir kt. pareigas.

1944 m. su šeima pasitraukęs į Vakarų, 1951 m. atvykęs į Nauj. Zelandiją, Liutikas vėl veikliai reiškiasi lietuvių bendruomenėje. Buvo N. Zelandijos Krašto V-bos pirmininku (1956-61) ir pastaruoju metu yra Auklando apyl. valdybos pirm. Dalyvauja Baltų klube ir kt. organizacijose.

L. Ba'lašytė — teniso čempionė
(E) Vasario mėn. pradžioje Kaune įvykusiose Sovietų S-gos stalo tenisininkų pirmenybėse čempionės vardą laimėjo pasižymėjusi lietuvaitė — tenisininkė 16 m. amž. Laima Balaišytė. Vilnietyje Balaišytė čempionė jau yra buvusi 1962 m. Vyrų grupėje lietuviui A. Saunoriui atiteko ketvirtoji vieta. Kaune įvykusiose dailiojo čiuožimo varžybose, dalyvaujant Lietuvos, Latvijos ir Baltarusijos atstovams, lietuvaitė Lidiya Zalytė tapo Pabaltijo ir Baltarusijos dailiojo čiuožimo turnyro nugalėtoja.

Prieš 45 metus nuo vokiečio spartakininko paleistų šūvių tragiškai žuvo kareivis Pranas Eimutis. Jis drąsiai gynė savo sargybos postą nuo puolantių vokiečių ir eidamas tarnybą didvyriškai žuvo. Dėl to priešai į Metropolio viešbutį įsiveržė tik per jo lavoną. Tai buvo viena pirmųjų vidaus fronto aukų. Šitas pareigingas karys Lietuvos kariuomenėje buvo statomas pavyzdžiu, kaip reikia vykdyti kariui pavestas pareigas. Tokias pat mintis savo laiškuose dažnai reiškė ir JAV kongreso narys J. Hollister (J. Hollister 1919 m. buvo maitinimo komisijos narys ir matė P. Eimučio didvyrišką mirtį).

Pranas Eimutis gimė 1897 m. Kėdainių apskr., gražioje Ariogalos apylinkėje. Jo tėvas mirė 1913 m., vos sulaukęs 55 metų amžiaus. Motina nepriklausomos Lietuvos laikais gyveno buv. Čekuvos dvare (Ariogalos valsč.) ir, sūnui Stasiui padedant, valdė iš valdžios gautąjį 16 ha žemės sklypą. Pranas Didžiojo karo metu baigė Maskvoje karo šoferių mokyklą. Vėliau grįžo į Lietuvą ir 1919 m. sausio 11 d. stojo savanoriui į Kauno komendantūrą. Kaip gabus karys, tuoj buvo paskirtas į mokomąją komandą, kuriai vadovavo kar. J. Bobelis.

Tuo laiku neramu buvo Kaune. Vokiečių spartakininkai (komunistai) veikė kartu su bolševikais ir triukšmavo Kauno gatvėse. Prie jų jungėsi sulenkėję gaivalai ir plėšikai. Jie nenorėjo klausyti lietuvių valdžios ir tik ieškojo progų ją nuversti.

Kovo mėn. į Kauną atvyko Amerikos maitinimo komisija iširti mūsų ekonominių padėties. Komisija apsigyveno Metropolio viešbutyje. Jaučiant, kad šios komisijos apsilankymu vokiečiai yra labai nepatenkinti, prie viešbučio durų buvo pastatyta sargyba. Kovo 18 d., apie 15 val., prie viešbučio susirinko būrys ginkluotų spartakininkų, norėjusių likviduoti maitinimo komisijos narius. Sargybiniai, stovėdami prie durų, drąsiai sukrūžavo savo šautuvus ir užkirtu spartakininkams kelią veržtis į viešbučio vidų. Tuomet įniršęs vokiečių feldfelbis Hans Sass vienu revolverio šūviu nukovė P. Eimutį vietoje, o antrąjį sargybinių, J. Stramaitį, nugink-

lavo. Įsibrovę į vidų, taip pat nuginklavo ir sargybos viršininką, kuris prieš tai dar spėjo paleisti šūvį ir sužeidė vieną vokiečių. Į įvykio vietą tuoj atskubėjo lietuvių komendantūros daliniai, kurie triukšmą darys pavašino šautuvų buožėmis, o nusikaltėlius areštavo ir nusivare į komendantūrą. Atvykusi didesnė pagalba tuoj išsklaidė besigrupuojančius spartakininkų būrius, kurie šūkavo: Draugai, į kovą! Kulkosveidžius lauk. Prie viešbučio buvo pastatyta sustiprinta sargyba su kulkosveidžiu. Bet dar tuo nesibaigė, ir apie porą parų praėjo didžiausias nervų įtempimas, nes vokiečiai apsiginklavo, paruošė minosveidžius, nutaikė juos į komendantūrą ir ruošėsi ją puliti. Tik vadų sumanumo dėka buvo išvengta kautynių ir nepapluko Kauno gatvės krauju.

P. Eimučio laidotuvis buvo paskirtos kovo 21 d., 9 val. Tą dieną jau iš anksto ryto pradėjo rinktis minios žmonių prie Iguos bažnyčios. Velionies karstas skendo vainikuose ir buvo padengtas Lietuvos ir Amerikos vėliavomis. Dalyvavo daug ku-

DR. VYDŪNO PREMIJA DR.

MARTYNUI ANYSUI

Dr. Vydūno Literatūrinės Premijos Konkursą Jury Komisija sausio 21 d. paskyrė Dr. Vydūno Vardo Literatūrinę Premiją (\$1,000.00) Dr. Martynui Anysei už jo rankraštinių veikalų „Senprisių giminių kovos su vokiečių riterių ordinu nuo 1230 ligi 1283 metų“, smulkiai išdėstantį prūsų giminių kilmę, jų gyvenamąsias vietas, ilgąmetes kovas už savo laisvę ir ištikinimus, prūsų giminių kalbą ir lietuvių giminių apgyventas sritis Prūsijoje.

Šį Dr. M. Anyso veikalą išleisti yra numatiusi Mažosios Lietuvos Lietuvių Draugija Čikagoje dar šiais metais.

Dr. M. Anysas ilgą laiką dirbęs gubernatūroje, prieš emigruodamas gyvenęs Vokietijoje, yra surinkęs nemažai mūsų ateičiai svarbios medžiagos ir iš Nepriklausomybės laikų Klaipėdos krašto politinio ir visuomeninio gyvenimo, apie kurį mažai bėra likę tikslėsių duomenų.

nigų, Lietuvos vyriausybė, kariuomenės vadovybė ir Kaune viešėjusios misijos. Taip pat dalyvavo ir vokiečių Generalkomando ir „Soldatenrato“ atstovai. Laidotuvių metu Kaune buvo sustabdytas judėjimas ir tvarką palaikė Kauno karo komendantūros daliniai. Griežė 2 pėstininkų pulko orkestras, kuriam vadovavo kapelmeisteris J. Gužas. Atlydėjus į amžino poilsio vietą, po religinių apeigų ir kalbų, šautuvų salvių aidams skambant, velionis palaidotas Kauno kapinėse. Ant ištikimo Tėvynės Sūnaus kapo buvo sudėta 22 vainikai.

Dar tenka paminėti, kad P. Eimučio laidotuvių metu iš viso pirmą kartą buvo sugriežtas Maironio kūrinys „Marija, Marija“. Nuo to laiko šita mūsų didžiojo poeto malda prigijo visoje Lietuvoje. Nuo to laiko ji giedama ne tik bažnyčiose, bet ir iškilminguose minėjimuose.

P. Eimutis apdovanotas Vyčio Kryžiaus pirmos rūšies trečio laipsnio ordinu.

Nepriklausomos Lietuvos laikais kiekvienais metais kovo 18 d. Kauno komendantūra organizuotai vykdavo į kapines pagerbti P. Eimučio ir jo kapą papuošdavo vainikais.

Garbė didvyriui, kurs žuvo už laisvę kiti.

V. Vytenietis

Lietuvoje mirė P. Kubertavičius

(E) Vasario 14 d. Vilniuje mirė vienas didžiųjų lietuvių dramų aktorių ir lietuvių profesinio teatro kūrėjų Petras Kubertavičius. Gimęs 1879 m. birželio 22 d. netoli Simno, Vartų kaime, Kubertavičius 1916 m. buvo įstojęs į J. Vaiškaus dramos studiją ir nuo to laiko visą savo gyvenimą paskyrė teatrui. Kaune įkūrus Valst. Teatrą, Kubertavičius visais nepr. gyvenimo metais buvo vienas stambiausių dramų kolektyvo aktorių. Jis buvo sukūręs daugiau kaip 200 vaidmenų, dar dirbo režisūros ir teatrinės pedagogikos srity. Velionis buvo pašarvotas Kauno dramos teatre palaidotas vasario 16 d.

Lietuviai — taip labai skirias nuo lenkų; taip kitonišką turi būdą, — mokyk juos dabar, kad Lenkija — jų tėvynė; lenkiška kalba turi būti jiems visų brangiausia!.. Tai reiškia — mokyk, kad savo prigimtą, lietuviškąją — pamestų, kad savo senovės dainas pakeistų į lenkiškas... Dieve! ar tai ne judošystė būtų, ar ne didžiausia niekšystė? O prie tokių konsekvencijų reikia prieiti logiškai, nes negalima būti kartu lenku ir lietuviu...

Dabar kad ir aš štai: lenkų kalba išlavinta, girdinti nuolat, kad esu lenkė, kas esu iš tikrųjų?! Argi galiu pasakyti, ranką prie širdies pridėjus, kad esu lenkė, aš, kurios tėvai ir bočiai Lietuvoje gimę, gyvenę ir mirę, kuri taip myliu Lietuvos žmones, Lietuvos dainas, kalbą, girias ir laukus? Pripažinus save lenkė, svajodama apie tėvynę Lenkiją, kokį ryšį turėčiau su Lietuvos žmonėmis? Varydama lenkišką propagandą, naikindama lietuviystę, argi galėčiau susiartinti su prastais žmonėmis, ar mokėčiau juos apšviesti, pamokyti? Aš lenkė, — jie — lietuviai, stovėtume toli toli vienas nuo antro.

Ne! Gana jau to atsitolinimo, to skirtumo! Bet kad jis išnyktų, kad įtakos turėtume žmonėms — reikia taip pat jausti, kaip jie, taip pat kalbėti, tą patį mylėti. Žmonės apšvietimo reikalauja, duoti jo — kiekvieno šviesaus žmogaus pareiga. Bet šviesti tegalima gimtąja kalba — ergo — reikia ją lavinti, rašyti lietuviškai, leisti laikraščius, reikia stengtis sukurti savo literatūrą.

Tai viena grįžimo į lietuviystę priežastis. Bet yra antra — labai svarbi. Tai — žmogaus prievolė mylėti savo tėvynę. Lietuvių kalba užmiršta, neišlavinta, nėra jokios lietuviškos literatūros, vis tai tiesa, bet ar dėl to turime teisės jos visiškai išsižadėti? Sūnus, apleisdamas sergančią ir nuvargusią motiną, daro didesnę niekšystę, negu apleisdamas ją laimėje. Mūsų tėvai paklydo, pametė savo kalbą — mūsų pareiga atitaisyti jų kaltes.

Domiuos neapsakomai slavų pakilimu. Ir jie, ilgai miegoję, susiprato ir atbudo. Mums sunkiau, žinoma, daug sunkiau: „geležinė erelio“ ranka slegia mus taip, kad atsikvėpti sunku... Neturime spaudos, neturime nė krislėlio laisvės... Bet tikiu tvirtai, kad turi būti geriau. Žinau, kad pradeda busti Lietuva, pradeda kilti, darbuotis. Nesiliaudama dėkoju Dievui už pažinimą p. Jono, vieno iš tų pabudusių patriotų. Dabar maņo troškimas yra prisidėti prie to žaidimo ir darbo.

Pirmiausia išmoksiu lietuviškai. Sunku tai bus, nes mūsų užkampyje nėra iš ko nei pasimokyti, nei lietuviškų knygų gauti. Ne-

daug dar nežino pas mus apie tą visą judėjimą, tačiau tai nekludo apšaukti visus lietuvius „litvomanais“ ir šnekėti apie juos nebūtu daiktus. Iš anksto žinau, kad meluoja, tauzija niekus iš apmaudos ar iš kvailystės. Bet jei kuris tų patriotų ir elgtųsi ne taip, kaip man atrodo geriau — tai koks čia ryšys su pačia atgimimo idėja — nesuprantu!

Pavyzdžiui, ana baptistai pripažino evangeliją ir, neva ją pasirėmė, biauariai elgėsi, argi iš to išeina, kad evangelija klaidinga ir reikia ją atmesti?

Tegu sau klysta kai kurie, tegu turi įvairių pažiūrų — pati ta idėja šventa ir aukšta, ir iš visų jėgų stengsiuos jai tarnauti.

Lapkr. 16 d., penktadienis.

Buvo vėl daktaras. Linksmai praėjo vakaras (kaip retai). Šiandien jau kiek arčiau susipažinome, ir netokia buvau nedrąsi. Labai mėgstamą muziką, prašė pagroti. Grojome keturomis rankomis su Alenute ir paskui aš viena. Jis irgi muzikantas — griežias smuiką, sakos negerai temokas, bet man rodos, kad per daug nusilžemindamas taip kalba. Nudžiugau ir prašiau ateiti kada nors su smuiku, pabandyti akompanuoti. Prižadėjo. Daug turis knygų, jei norėsimė, galėsimė jomis naudotis. Tetušis nelabai patenkintas juo, nes kortomis nelošia, nebūs dabar partnerio prie visto; o aš patenkinta visiškai: toks linksmas, meilus, o svarbiausia — muzikantas... tai jau gro-sime!

Lapkr. 17 d., šeštadienis.

Skaičiau šiandien apie perlų gaudymą. Sunkus darbas! Naras, kurs leidžias į jūres, negali būti vandenyje ilgiau per 50-70 sekundų, ir tai kartais jam pradeda bėgti kraujas pro nosį, burną ir akis; nė vienas jų negyvena ilgiau, kaip 40-50 metų. Dažnai atsitinka, kad jie žūva vandenyje ar visokių jūrių gyvulių praryti ar nutroškė. Baisu pamąstius, kaip tie žmonės vargsta ir žūva dėl tokių niekniekių! Nes kas iš tų perlų? Kokios naudos jie atneša žmonijai? Visa nauda — kad blizga ant baltų kaklų ir rankų... labai maža nauda, sulýginus su vargu, kurio reikalauja. O juk daugumas tų baltakaklių ir baltarankių gerai žino, kokiū būdu yra gaudomi perlai, tačiau juos dēvi ir perka. Juk jeigu niekas jų nepirktų, turėtų liautis juos gaudė, o anie žmonės užsiimtų kitu, mažiau pavojingu darbu. Gerai, kad neturiu nė vieno perlo: rodytųs man, kad tai žmonių ašaros.....

(Bus daugiau)

ŠATRIJOS RAGANA

VIKTUTĖ

APYSAKA

(3)

Lapkr. 15 d., ketvirtadienis.

Yra pas mus gražus paprotys: vakarais susirenka mergelės tarnaitės į valgomąjį kambarį su rateliais, kartais dirba kitą darbą, vilnas pašo, ar plunksnas plėšo. Atvažiavus vieną sykį per Kalėdas, paprašiau mergaičių, kad padainuotų. Iš pradžių nedrįso, paskui padainavo ir nuo to sykio dainuoja labai dažnai. Mes visi sėdime už sienos ir klausomės. Tėveliai nespriešina tam dainavimui, o aš tų dainų klausyčiaus ir klausyčiaus be galo. Neapsakomai patinka man jos! Jų melodija gal per daug monotoniška ir liūdna, bet man taip suprantama ir taip gerai išreiškia mūsų žmonių dvasią. Tarsi matai rusvus, lygius laukus, aprūkusias žemas trobes, tarsi girdi tamsių miškų ūžimą... Pamėgo man tos dainos nuo pat kūdikystės, ir daug daug jų išmokau. Ir dabar dažnai išėjus pas mergaites, vedu vis naujas ir naujas daineles. Pradėjau jas užrašinėti. Tuo būdu surinksiu jų daugybę nuo dažnai keičiamų tarnaičių.

Kaip aš užrašinėju, Dievas žino! Negalima aiškiai suprasti galinių garsų... Maniau pirma, kad lietuviška kalba jokios gramatikos nei rašybos neturi; dabar jau žinau, kad ne taip yra. Mačiau net lietuviškus laikraščius pas p. Joną. Paėmiau ir rankas — nesuprantu nė žodžio. Gaila! Taip norėčiau išmokti lietuviškai, taip man ta kalba reikalinga! Galėčiau paskaityti vakarais mergaitėms, galėčiau gerai išmokyti rašyti Stanislovą ir kitus... O juk mokyti juos lenkiškai per daug sunku.

O jei ir lengviausia būtų, ar turėtų kas teisės ištautinti kokią nors tautą, liepti jai išsižadėti savo praeities, kalbos, būdo? Mokyti lietuvius lenkiškai, versti juos lenkais, užmesti jiems lenkystę — ar tai ne ta pati idėja, kurios vedami rusai užmeta mums savo kalbą, naikindami kas lietuviška, tvirtindami, būk čia nuo amžių „ruskaja zlemia“...!

TREMTINIO DALIA

A. MERKELIS

(10)

— Ir mes, antra vertus, laikomės savo būrelio, sėdame restorane greta staliukas prie staliuko ir pavalgę sėdame kur ant suolo pušynėlyje ar paežeryje ir kalbame vis tas pačias kalbas apie savo ir Lietuvos likimą. Argi yra ko susisiekti. Visi palikome tėvynėje savo artimuosius, gimines ir pažįstamuosius, palikome tenai visus savo turtus, judamuosius ir nejudamuosius. Visas mūsų valstybės aparatas didžiausiam pavojui. Vieną kitą dieną jis gali būti suardytas, sunaikintas, valdininkai išmėtyti, išblaškyti, kalėjiman susodinti, o kiti nužudyti. Visa žūsta... Ir ką mano žmonės, palikę tėvynę, apie mus?... Nieko gero. Gal būt, smarkiai mus teisia, kad, visa palikę Dievo valiai, mes pabėgę, gelbėdami savo asmenis laisvę ir gyvybę, — teisia ypatingai tuos, kurie stovėjome prie pat valstybės vairo ir didžiausio pavojaus metu paleidome jį iš rankų, kitiems atidavėme, o patys pasišalinome už savo tėvynės ribų. Juk visuomenė nežinojo iki paskutinės valandos, kas darosi valdžios viršuje. Jei artėja pavojus, tai kodėl laiku nebuvo išpėta šalis, kad pasibėgtų jį sutiktų. Juk retas kas tegalėjo žinoti apie tą dramą, kurią gyveno vyriausybė paskutinėmis dienomis prieš bolševikų invaziją, svarstydama klausimą būti ar nebūti, priešintis ar nepriešintis užpuolikiams. Neklydome, taip mąstydami. Kaip paskum netrukus teko patirti, visuomenė labiausiai kaltino prezidentą, kad toji katastrofa ūmai užklupo Lietuvą, nes ji negalėjo suvokti, jog prezidento palikimas savo šalyje, kai vyriausybė ir karinė vadovybė pasisakė nenaujinga esą priešintis, būtų dar pasunkinęs tautos likimą ir labiau pažeidęs jos garbę. Bet visuomenė nežinojo prezidento nuomonės ir tų motyvų, kurie pateisino jo išvykimą svetimon šalin.

Liepos pradžioje atvažiavo dr. Greefe, pasienio policijos viršininkas ir Tilžės policijos direktorius. Iš jo buvo laukiama kokių naujienų iš Lietuvos, ir jis kiek jų papasakojo. Pasak jo, nuostabiai mažai lietuvių tepereję Vokietijos sieną. Jau antrą dieną, raudonajai armijai įjygiavus į Lietuvą, buvę suimti vidaus reikalų ministras gen. K. Skučas ir saugumo departamento direktorius A. Povilaitis ties pasieniu Žygaičiuose, kur juodu, dviejų policininkų prižiūrimus, buvo išsiuntę ministras pirmininkas A. Merkys. A. Povilaitis mėginęs pereiti sieną, bet buvęs suimtas. Gen. K. Skučas laikęs drąsiai, buvęs bebaimis, o A. Povilaitis — pražilęs, visai bejėgis, kliebėjęs kaip protą praradęs. Juos suimti įsakymą davus Lietuvos vyriausybė.

— Šitokią žinią išgirdę, buvome kaip

per galvą smogti, — rašo A. Smetona. — Savo ministrą išduoti! Kam ir už ką? — pasipiktinęs ir su panieka pasakęs dr. Greefe.

Iš dr. Greefes pasakojimų A. Smetona sužinojo, kad kariuomenės štabo II-jo skyriaus viršininkas gen. štabo plk. K. Dulksnys draug su keliolika kitų karininkų buvę suimti, išvežti į Minską ir ten sušaudyti. Lietuvoje veikiantį bolševikišką liaudies vyriausybę, siaučias baises teroras. Jau raudonajai armijai paplūdus po visą kraštą, į Lietuvą sugrįžęs prof. A. Volde-maras. Vokietijos pasienio valdininkai Eitkūnuose jį išpėję, kad jam esą pavojinga vykti į Lietuvą. Tačiau prof. A. Volde-maras atsakęs, kad užsienį jis neturįs kur dėtis ir ko veikti. Bolševikams jis nieko blogo nesą padaręs, tai ir bolševikai jam nieko blogo nedarys. Tačiau, kaip vėliau paaiškėjo, jis smarkiai apsiriko.

— Ar Vokietija, susidorojus su Prancūzija, netrukus neatsigręš prieš Sovietų Sąjungą? — pasiteiravo A. Smetona dr. Greefe.

Tačiau jis šia tema vengė kalbėti, žadėjo netrukus vėl atvažiuoti ir pranešti, kada ir kur A. Smetonai su šeima teksią kraustyti iš Jaegerhoeho. Be to, jis pranešė, kad į Prūsiją esąs atbėgęs jo svainis, Panevėžio miesto burmistras Tadas Choda kauskas su šeima ir dabar gyvenąs pas vieną lietuvių ūkininką Kretینگėlėje, Klaipėdos krašte. Kitą dieną ir pats T. Choda kauskas atvažiavo su žmona ir posūniu. Jis buvo optimistiškai nusiteikęs ir įsitikinęs, kad vokiečiai greit bolševikus iš Lietuvos išvysia ir per rugiapiūtę galėsianą namo grįžti. Jo optimizmas bei gera nuotaika pradžiugino ir pagudė A. Smetonos artimuosius.

— Žinai, Tada, — juokaudamas pastebėjo A. Smetona, — būtų labai gerai, jei galėtumėm grįžti savo kraštą rudenį bulvių kasti. Bet kažin ar galėsime?

Vieną dieną iš Berlyno pas A. Smetoną atvyko Lietuvos žinių korespondentas Pranas Ancevičius, kuriam šią kelionę buvo išrūpinęs Lietuvos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotas ministras Vokietijai plk. K. Škirpa. A. Smetona, nežinodamas jo keliu, tikslu, dėl atsargumo nepriėmė. Netrukus su dukterimi A. Smetona aplankė Jadvyga Tūbelienę. Jau raudonajai armijai užėmus Kauną, ji po kelių dienų iš Lietuvos išvyko legaliai. Ji turėjo daugiau visokių žinių, kas šiuo metu dedasi Lietuvoje ir jos pasieny su Prūsija, kaip drąsiai Berlyne veikias mūsų pasiuntinys K. Škirpa. Jis nenustojęs gero ūpo, puikiai sugyvenąs su nacionalistais, nepasiduodąs bolševikams, reikalaujantiems perleisti Lietuvą pasiuntinybę. Vokiečiai, jo nuomone, bolševikus tikrai vyšią iš Lietuvos. Kai lauktoji valanda atei-

sianti, tai jis kreipsis į A. Smetoną, kaip į respublikos prezidentą, kad paskirtų ministrą pirmininką. Juo galėtų ir jis būti. Vokiečių konfliktas su bolševikais galįs kilti veikiai ir netikėtai, ir, jam prasiėjęs, lėktuvu iš Berlyno būsias A. Smetonai atsiųstas aktas ministrui pirmininkui skirti, kad jis galėtų jį pasirašyti. Tai esąs rimtas sumanymas, kuriam nepriešingi ir nacionalsocialistų žmonės. Apie tai K. Škirpa A. Smetonai norėjęs pranešti per P. Ancevičių. J. Tūbelienės nuomone, gal ir gerai padaręs A. Smetona jo nepriėmęs, nes kol kas tas sumanymas laikytinas paslaptyje, nes jis galįs tuojau ir neįvykti.

Visą tą sumanymą A. Smetona priėmė cum grano salis. Jam atrodė, nors vokiečiai visą daro blitzschnell, tačiau Lietuvos reikalui, ketindami ką daryti, vis tiek, be ministro K. Škirpos, jie pakalbinti ir kitus įtakingus žmones. Iš dabartinio jų elgesio nematyti, kad Lietuvos atžvilgiu jie būtų užsimoję tokiems žygiams. A. Smetonai patiko, kad K. Škirpa geruoju nepasidavė Sovietų Sąjungos smurtui, užgrobiančiant Lietuvos pasiuntinybę, kad jis juda kruta Lietuvos atstatymui, kad ieško realaus kelio jai vaduoti iš žiaurios vergovės. Tik vienas dalykas A. Smetonai buvo nesuprantamas, kodėl K. Škirpa jį kalbino per P. Ancevičių ir J. Tūbelienę, o pats tiesiog nesikreipė.

(Bus daugiau)

Bulvių krašte bulvių ūkis visai susmuko

(E) Latvija prieš sovietinę okupaciją buvo tikras „bulvių kraštas“, su plačiais bulvėmis užsodintais plotais ir aukštu derliumi. Laikraščio „Latvija“ duomenimis, 1939 metais Latvijoje buvo užsodinta bulvėmis apie 159.000 ha plotas, o šiemet jau tik apie 50.000 ha, tad tik trečdalis prieškarinio ploto. Nusmuko ir derliai. Jei prieš karą ir net dar 1940 m. gauta iš hektaro vidutiniškai 149,9 kvintalai bulvių, tai 1962 m. gauta jau tik apie 140 centnerių iš ha. Maža to, rudenį dalis bulvių nukentėjo nuo ankstybų šalūnų. Rygos „Cina“ bara kolchozų vadovybės, kad jos leidžia valdžiai pristatyti sušalusias bulves. Dėl kolchozinių ir sovchozinių netvarkos eiliniams vartotojams miestuose ir miesteliuose susidaro dideli sunkumai apsirūpinti bulvėmis žiemai. Rygos valgyklose dažnai trūksta bulvių, ir tai ne kartą kritikavo pati „Cina“. Kaip „Latvija“ pastebi, Latvijos miestiečiai būtų geriau aprūpinti bulvėmis, jei jų didelių kiekių neišvežtų iš krašto į „brolisškas respublikas“.

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

J. Gliaudos — House upon the sand — 28.6 šil.
J. Narūnė — Gintaro takai — 14 šil.
M. Katiliškis — Šventadienis už miesto — 36.8 šil.
S. Salminen — Katryna — 36.8 šil.
J. Ignatonis — Lūžiai — 22 šil.
A. Tyruolis — Metų vingiai — 22 šil.
A. Nevardauskas — Pajūriais, pamariais — 36.8 šil.
Vytauto Mačernio Poezija — 33 šil.
Taip pat priimama prenumerata lietuviškos periodikos — žurnalų ir laikraščių.
Rašyti: DAINORA, 14, Priory Rd., Kew, Surrey.

MAISTO SIUNTINIAI

40 sv.

KVIETINIŲ MILTŲ £8. 4.2

CUKRAUS £9.18.4

RYŽIŲ £9.18.4

20 svarų įvairių rūšių grikių ir daug kitokių

maisto siuntinių į Lietuvą pasiunčia

TAZAB & Co. Lt d.

22, ROLAND GARDENS, LONDON, S.W.7

Tel. FRI 3175

MASKVOS ŽUDIKAS

Maskvoje buvo suimtas 26 m. amžiaus armėnas Vladimiras Jonesianas, kuris per 2 savaites nužudė 2 mokines ir 3 suaugusias moteris, vieną jų dar išprievartavo. Garsas apie jį Maskvoje buvo sukėlęs didžiulį terorą. Jis pasibėdęs į butų duris pasisakydavo, kad esąs Maskvos dujų kon-toros inspektorius. Tokio žmogaus negali neįsileisti, nes jis turi patikrinti dujų su-naudotąjį kiekį. Bet kai gandas pasklido, kad tas inspektorius yra žmogžudys, tai kiekvienas pasibeldimas į duris žmonėms sukeldavo siaubą.

Iš tiesų jis nebuvo joks inspektorius. Tai buvo provincinio masto smulkus dainininkas, kuriam nepasisekė padaryti karjeros. Maskvoje jis įsitaisė pana, buvusią baletą šokėja, ir norėjo pagyventi kaip reikiant. Doru darbu prasimušti jam būtų reikėję ilgesnio laiko, o jis norėjo gyventi jau dabar, tai ir pasuko nusikaltimų keliu. Tiesa, trumpa tebuvo jo kaip žmogžudžio ir plėšiko karjera — tik pora savaičių. „Uždirbo“ jis tuo būdu irgi ne kažin kiek: vos tik apie 500 rublių. Tardomas laikėsi ciniškai iš visko juokdamasis. Policija būtinai norėjo išsiaiškinti ar jis nėra beprotis. Tačiau neatrodo, kad toks būtų buvęs.

Beaiškinant jo reikalą, policijai iškilo kartu ir kiti dalykai. Pasirodo, kad Maskvoje nužudymų kasmet įvyksta apie 30, o iš 10 net 9 įvykdomi girtų.

Aiškinant Jonesiano nusikaltimus ir stengiantis sugauti patį nusikaltėlį, Maskva buvo apstatyta milicijos ir kariuomenės. Sugautas jis buvo atsitiktinai, nes milicininkas atsiminė numerį to takso, kuris vežė Jonesiano pavogtąjį televizijos aparatą. Chruščiovas tą istoriją vadina „kapitalizmo atgyvena“.

Kai pasklido gandas apie tą žmogžudį ir panika apėmė gyventojus, tai pradėta

Nesildomi kauniečių butai ir paauglių vagilavimai

(E) Pernai Lietuvoje įvykusiose rajonų partinėse konferencijose susirūpinta silpnai vykdomu partiniu darbu, nurodyta į įvairius miestuose pastebimus trūkumus. Čia pora pavyzdžių: daugelį kauniečių namų apšildo „Pergalės“ turbinų gamyklos katilinė, tačiau žiemą gyventojų butuose temperatūra siekusi vos 9-10 C laipsnių. Speciali komisija buvo nuvykusi aiškintis pas gamyklos direktoriaus pavaduotoją C. Markovičių, o šis, išgirdęs, ko komisija nori, ją išvis įsė į kabinetą. Sekretorė Tūlna konferencijoje dabar paklausė: kur gi jautrumas žmonėms?

Rūpinasi studentais

Vilniaus part. konferencijoje buvo susirūpinta jaunimo auklėjimu. Vilniaus univ. prorekt. B. Sudavičius su rūpesčiu klausė: kodėl vis dar tenka kalbėti apie nepakankamą studentų paruošimą gyvenimui? Sudavičiaus nuomone, kai kurių dėstytojų paskaitos esančios „atitrūkusios nuo tikrovės, nepadeda studentams susivokti sudėtinguose visuomeninio gyvenimo klausimuose“. Vadinamųjų „paauglių“ likimas keliai partiečių dėmesį. Pasakota: vienas paauglys buvęs sučiuptas vagiliaujant. Tėvas, girdi, vogė, kad pasistatytų namą, motina iš tėvo vogė, o aš — iš motinos. Štai paraziatiškas gyvenimas, lupikiška moralė, dejuota ir, žinoma, kaltė versta ne kam kitam, bet... tam nelemtam ir bauriam praeities palikimui.

net kalbėti apie kažkokias baises ritualines žmogžudystes. Kadangi žmogžudys veikė kaip dujų inspektorius, tai tikrieji inspektoriams turėjo sustabdyti savo darbą, kad sumažintų paniką. Visiems tamsaus gymio, į kaukazičius panašiams vyrams, dėvintiems nuėpusiais kraštais skrybėlės, buvo siūloma nesimaišyti žmonėse. Vienas vyras ta proga panorėjo pralinksmin-ti savo žmoną ir pasibėdęs pasisakė, kad esąs dujų inspektorius. Kai žmona pradėjo isteriškai rėkti, tada jis pradėjo galvoti, kad ji turi įsileidusi meilužį. Triukšmas pasiekė policiją, ir vyras buvo apkal-tintas chuliganizmu ir pastangomis iš-laužti į savo namus ir gavo 15 dienų pa-sėdėti.

Už nusikaltimą, kurį pats žudikas ap-mokėjo galva, propagandininkai apkaltino net ir tėvus. Jie savo įtaka ir papirkinėji-mu iškėlė sūnų į Tbilisio konservatoriją. Provincijos teatras, kuriame dirbo Jonesianas, buvo apkalntintas, kad pražiūrėjęs, kas per paukštėlis jis yra. Gandais gyve-nanti Maskvos visuomenė yra tos nuomo-nės, kad gandy nebūtų, jei spaudai būtų leista skelbti žinias apie tokius nusikal-tėlius. Tokią nuomonę patvirtina dar kitas nesenas atsitikimas, kai dainininką Kozlovskį apiplėšė du ginkluoti plėšikai, kurie pasisakė, kad esą telefono mecha-nikai.

DIEVO KARALYSTĖ

(19)

„Ir (taip) ateis Viešpats, mano Dievas, ir (taip) visi šventieji (bus suvienyti) draug su juo“ (Zak. 14:5). Kai Dievo paskirtasis laikas bus pilnai atėjęs, kai pagonių viešpatavimo laikas bus pilnai pasibaigęs, kai didžiosios suderinimo dienos (Evangelijos amžiaus) aukojimas bus pasibaigęs, tada kai Vyriausiasis Kunigas bus pabaigęs daryti permaldavimą ne vien už savo kūną t.y. bažnyčią, bet ir už visą „namą“, ir už „visus žmones“, tuomet jis ateis laiminti visų. Jehovos pasmerkimas arba mirties bausmė tuokart bus atimta nuo žemės, ir jo kojų suolelio padangtė vėl bus įsteigta ir pripažinta; auklėjamas tiesioje ir teisingumo ir šven-toje meilės dvasioje bus vykdomas, kol, Tūkstantmeties pabaigoje, visi, kurie norės būti teisingais, bus pasiekę tobulumą ir susivieniję su Jehova, visi gi nepaklusnieji jau tuomet bus sunaikinti. — Ap. Darb. 3:23, Apr. 20:9.

Vartodamas prilyginimo prasmės kalbą, Pranašas dar pasakė daugiau apie aną dieną, kurioje žemė bus iš palengvo padaryta garbingu Jehovos kojų suoleliu: — „Aną dieną atsitiks, kad šviesa nebus visai šviesi, nei nebus tiršta tamsa. Bet ta diena bus žinoma Viešpačiui, kuri bus nei diena, nei naktis; vakaro metu bus (aiški) šviesa“. — Zak. 14:6, 7.

Kai kurie sumaišė čia aprašytąją „dieną“ su „keršto diena“, kuri yra „tamsybių ir sutemos diena“ (Joelio 2:2; Sof. 1:15), ir atrodo, kad tokiu būdu vertėjai mėgin-davo suderinti vertimus. Bet ne taip yra; Zakarijo pranašystėje paminėtoji dalinai šviečiančioji diena yra Tūkstantmetinė diena, nežiūrint to, kad Teisingumo Saulė užtekės ir švies bei išblašys nuodėmes ir prietarų bei mirties nuodingus išgaravi-mus. Tačiau ta diena iš pradžių bus tik iš dalies šviesi, nes ji turės darbo su nupuo-lusiomis žmonių giminėmis, kurios bus sugrąžintos iš kapų ir laipsniškai vedamos į tobulumą. Turime palinksinti užtikri-nimą, kad tą dieną, kurią Jehovos kojos bus pastatytos ant jo pakojų, nebebus daugiau „tamsybių“ ir kad Tūkstantmetinės dienos pabaigoje, vietoj didėjančios tamos, pasaulis bus pasiekęs Jehovos pažinimo šviesos vidurienį ir tos dienos sau-lė jau niekada nenusileis.

Nurodymas į gyvojo vandens upes, ištekančias iš Jeruzalės tūkstantmetinę dieną, kai Jehovos kojos stovės ant jo pakojų (Zak. 14:8, 9), primena mums, kad panašiai liudijo Ezekielis (47:1-12) ir Jonas Apreikštojas (22:1, 2). Simbolinis gyvasis vanduo, kuris tekėjo iš Tūkstantmetinės karalystės sosto, parodo mums atsteigimo palaiminimus, kurių vaizdas buvo „gyvasis vanduo“, ir kas tik nori, gali ateiti ir gerti; o vaisingieji amžinojo gyvenimo medžiai, kurių lapai išgydys žemės paklusnuosius nuo visų jų netobulybių.

Taip! „Aną dieną Viešpats bus karalius visoje žemėje“, Jo Karalystė, dėl kurios ištikimieji ilgai meldėsi, tuomet bus atėjusi, ir tos dienos pabaigoje Jo valia bus įvykdyta žemėje, taip kaip ji yra vykdoma danguje. Tuomet Dievo pakojis bus tikrai garbingas, kaip parašyta: —

„Kaip aš gyvas esu, visa žemė prisipildys Viešpaties (Jehovos) šlove“. — 4 Mo-zės 14:21; Izaio 11:9; Abakuko 2:14.

(Bus daugiau)

Kas domisi Tiesa, reikšlaukite Knygų Katalogo. Neturtingiems siunčiam veltui mažas knyges ir Traktatus. Pareikalavimus siųskite šiuo adresu: L.B.S.A. 212 E. 3rd Str. Spring Valley, Ill. U.S.A. (61632).

Mieli tautiečiai,

Dabar pats laikas pasirūpinti velykiniais siuntiniais giminėms ir artimiesiems Lietuvoje!

Nepraleiskite progos pasinaudoti mūsų paruoštais ypač vertingais, gerais, patraukliais ir labai žemom kainom siūlomais šiais šventiniais siuntiniais:

VELYKINIS SIUNTINYS NR. 1

6 svarai miltų, 2 sv. sviesto, 2 sv. kiaul. taukų, ½ sv. arbatos; ½ sv. kakavos, 1 sv. saldainių, 2 sv. ryžių, 1 dėž. Nescafe; 1 sv. razinkų, ½ sv. pipirų ir lauro lapų, 2 sv. lašinių; 1 sv. cukraus.

Kaina tik 10 sv.

VELYKINIS SIUNTINYS NR. 2

3 jardai puikios vilnonės medž. paltui; 3½ jardo grynios vilnos angliškos medžiagos kostiumui; 4 jardai puošnaus nailono suknelei; 3 šilkinės patrauklios skarelės; 2 poros nailoninių kojinių; 1 vyr. arba moteriškas grynios vilnos nertinis; 1 išėginiai vyr. marškiniai; 1 sv. saldainių ir 1 pora vilnonių vyr. kojinių.

Kaina tik 30 sv.

Prie nurodytų kainų nebereikia nieko primokėti, nes į jas įeina maitas, pasiuntimas, draudimas, supokavimas, licenzijos ir visi kiti mokesčiai.

Mieli tautiečiai, norime priminti, kad mes esame maisto specialistai ir maistu prekiaujame Londone jau nuo 1938 metų!

Todėl turime visas galimybes pasiųsti ir siunčiame į Lietuvą maistą pigiausiomis kainomis, geriausios kokybės, tinkamiausiai įpakuotą ir greičiausiai — tiesiai iš savo krautuvų ir sandėlių.

Duodame lengviausias išsimokėjimo sąlygas ir pilnai atsakome už siuntinių pristatymą.

Siunčiame taip pat jūsų pačių sudarytuosius siuntinius

Baltic Stores Ltd.

(Z. JURAS)

421, HACKNEY RD., LONDON, E.2, ENGLAND.

Tel.: SHO 8734.

Mūsų Skyrius yra Manchesterio Lietuvių Klube:
121, Middleton Rd., Manchester 8.

Europos lietuvių kronika

ATSIŠVEIKINIMAS SU JURGIU

LONDONAS

DBLS SUVAŽIAVIMAS

Suvažiavimas įvyks kovo 14-15 dienomis Lietuvių Namuose. Sprendžiamuoju balsu jame dalyvauja DBLS Skyrių atstovai, bet patariamuoju balsu gali dalyvauti kiekvienas DBLS narys.

SUVAŽIAVIMO DARBOTVARKE

DBLS 17-tas Metinis Skyrių atstovų Suvažiavimas Londone, Lietuvių Namuose, pradedamas šeštadienį, kovo 14 d., 14 val. Tą dieną darbų tvarka bus šitokia:

Suvažiavimo atidarymas, prezidento rinkimai, mandatų ir nominacijų komisijų rinkimai, 16-tojo Suvažiavimo protokolo skaitymas, DBLS Valdybos pranešimas: a) Sąjungos Pirmininko, b) Iždininko, Revizijos komisijos pranešimas, apyskaitos ir Rev. kom. pranešimo priėmimas, Tarybos pranešimas — S. Kuzminskas, Lietuvių Namų B-vės reikalai — S. Nenortas.

19 val. — vakarienė.
Sekmadienį, kovo 15 d., 9 val. bus pamaldos, o 11 val. Suvažiavimas tęsiasi. Bus mandatų ir nominacijų komisijų pranešimas, rinkimai: Valdybos narių, Tarybos, revizijos komisijos, sąmata 1964 metams, klausimai ir sumanymai.
13 val. — suvažiavimo uždarymas, o 14 val. — Liet. Namų B-vės akcininkų metinis susirinkimas.

STUDIJŲ SAVAITĖ

Kaip teko patirti, praėjusių metų pavyzdžiui, ir šią vasarą Vokietijoje bus surošyta Studijų Savaitė jaunimui. I šį parengimą bus kviečiamas jaunimas iš visų Europos kraštų. „Savaitė“ įvyks nuo rugpjūčio 8 iki 16 dienos Lietuvių Vasario 16 gimnazijos patalpose, Huettenfelde.

METINIS SUSIRINKIMAS

DBLS Londono Pirmojo Skyriaus metinis susirinkimas įvyks kovo 8 d., 6 v. p.p., Parapijos salėje, 345a, Victoria Park Rd., London, E.9.

Skyriaus Valdyba

LIETUVOS GLOBĖJAS

Pagrindinis Tautos Globėjas šv. Kazimieras Lietuvių bažnyčioje bus ypatingomis pamaldomis paminėtas sekmadienį, kovo 8 d., 11 val. Mišias užprašė buv. lietuviai kariai už žuvusius, mirusius karius ir partizanus. Tautiečiai kviečiami jose dalyvauti ir priimti šv. Komuniją už Lietuvą.

STEPONO KAIRIO PORTRETAS

Lietuvių Namų lankytojai galėjo pastebėti salėje naują paveikslą. Tai dail. A. Varno tapyto portreto labai vykusio spalvota reprodukcija. Vilniaus ir Kauno bokštų fone žiūrovas mato gerai pažįstamą veidą. Tai Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo Akto signataras, demokratinio Seimo atstovas ir paskutinis vicepirmininkas, rezistencinio sąjūdžio Lietuvoje vokiečių okupacijos metu — VLIKo steigėjas ir pirmininkas, V. D. U-to prof. Steponas Kairys.

Tokį portretą negėda būtų įsigyti DBLS pavyzdžiui ir kitoms liet. organizacijoms, klubams bei pavieniams asmenims. Jis yra 24x30 cm. dydžio, todėl tinka ir nedideliam kambariui. Galima gauti DBLS raštinėje. Kaina 4 šil., persiuntimas paštu — 6 penai.

Pragyvenimas nuolat brangsta, todėl pilnai išnaudok savo sutuopas, investuodamas jas į

BALTIC STORES and INVESTMENTS Co., (Z. Juras)

421, Hackney Rd., London, E.2,
England, Tel. SHO 8734.

11, London Lane, Bromley, Kent,
England, Tel. RAV 2592.

Tik čia Tavo kapitalas greičiausiai augs, nešdamas aukščiausią dividendą!

Investuojant 1-2 metams, mokamas 5 proc. dividendas, o investuojant 2-3 metams mokamas 5%.

Už investavimus 5 metams ir ilgiau mokame

7 PROC.

Taupyti galima per kiekvieną Anglijos, Skotijos ir Valijos banką.

Tarpininkaujame palikimus sutvarkyti.

Visi investavimai yra pilnai apdrausti ir garantuoti nejudomuoju turtu.

LIETUVIAI I LIURDA

Siemet „Saltinis“ ruošia Didž. Britanijos lietuvių išvyką į Liurdą ir kitas Prancūzijos vietas nuo rugpjūčio 16 iki 23 dienos. Viskam nuo Londono ir atgal kainuos 33 svarai 10 šilingų. Vaikams iki 10 metų 7 svarų nuolaida, o iki 14 metų 2 svarų.

Kviečiame tuojau užsirašyti ir atsitiesti 4 sv. pirminį įnašą šiuo antrašu: Saltinis, Išvyka, 21, The Oval, Hackney Rd., London, E.2.

Veš ta pati rūpestingoji agentūra, kaip 1962 m. į Romą.

BRADFORDAS

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS BRADFORDE

Bradforde yra jau įsigyvenusi tokia graži ir pastovi tradicija: visi lietuviai, išskyrus vieną kitą, uoliai renkasi į tautinių švenčių minėjimus. Ir siemet į Vasario šešioliktosios minėjimą susirinko ypač gražus būrelis. Atvyko net iš tolimesnių vietų: Leeds, Huddersfield, Halifax, Keighley, Shipley ir kitų.

Labai gražu, kad į tokias minėjimus renkasi ir mūsų čia priaugantis jaunimas ir dažnai išpildo meninę programą daili.

Minėjimą atidarė DBLS Bradforde sk. valdybos pirmininkas A. Sukys ir sukalbėjo Lietuvos prisikėlimo maldą, o susirinkusieji atsistojimu pagerbė žuvusius kovotojus dėl Lietuvos laisvės.

Graži paskaitą skaitė kun. J. Kuzmickis.

Po paskaitos minėjimo dalyviai priėmė tokias rezoliucijas:

I. Kai Vakarų politikai tyliai pripažįsta, kad „Pabaltijo valstybių klausimas yra pasidaręs toks rimtas, komplikuoatas ir jautrus, kad stačiai nedrįstama jo liesti“ ir kad „tyla nėra dar joks sprendimas“, kai nauji laisvės vėjai atnešė laisvę ir nepriklausomybę daugybei Azijos, Afrikos ir kitų primityvios kultūros tautų, — mes trokštame, kad Vakarai pagaliau prabilūt didžiausią kolonizatorių Sovietų Sąjungai su reikalavimu grąžinti laisvę tarp kitų tautų ir Lietuvai.

II. Žinodami, kad maža tauta tik tada gali išlikti gyva, kai turi gerai išvystytą, sąmoningą tautiškumą, — mes ryžtames patys nenutauti ir savo vaikų nenutautinti, palaikydami ir paremdami savo lietuviškas organizacijas, spaudą, pamaldas ir kultūrinę veiklą.

III. Žinodami, kad tik tarpusavio kultūringai bendraudami galime lengviau išlaikyti tautinį atsparumą, kreipiamės į visus tuos, kurie užsidarė ir atsisakė nuo mūsų bendruomenės, kad palaikytų ryšius su kitais lietuviais, uoliau dalyvautų lietuvių kultūrinėje veikloje ir jautų garbės pareigą dalyvauti mūsų tautinių švenčių minėjimuose.

IV. Žinodami, kad nevilnis yra visų pralaimėjimų motina, kviečiame visus, ypač mūsų intelektualus, palaikyti kovos dvasią savyje ir diegti ją į savo tautiečių širdis, nepasiduodant pesimizmui, nevilčiai ir dvesiniam apsnūdimui.

V. Atsimindami, kad vienybėje galybė ir kad mūsų Tautos Himnas meta šūkį — „vardan tos Lietuvos vienybė tezydi“, — kviečiame nepasiduoti mūsų Tėvynės okupanto sėjama nesutarimo grėsmei, bet, palikus nuošaliai mažos vertės ir praeinamus nesutarimus, vieningai tęsti kovą dėl mūsų Tautos laisvės.

VI. Žinodami, kaip mūsų tėvynės okupantas persekioja krikščionių tikėjimą mūsų tautoje, — ryžtames giliai vertinti Kristaus paskelbtąsias ir Bažnyčios saugomas tiesas, dalyvaudami savo tikėjimo pamaldose ir jaunąją kartą auklėdami krikščioniškoje dvasioje.

Minėjimas baigtas Tautos Himnu. Meninėje programos dalyje V. Ignaitis paskaitė vienos studentės atsiminimus, kai ji važiuojo į Kauną anomis sunkiomis dienomis pas tuometinį ministrį pirmininką M. Sleževičių pagalbos prašyti. Elvikų Onutė ir O. Peleckienė padėklavo eilėraščių, o T. Burokas padainavo trejetą savo naujų dainelių. Tautinių šokių grupę, kuriai vadovauja O. Peleckienė, pašoko „Kepurinė“ ir „Lenciūgelė“.

Tautos Fondui surinkta £8. —

J. Vaidutis

KRISTIJONO DONELAICIO MINĖJIMAS

Kovo 21 d., 6 val. vakare, Bradforde lietuvių Vyties Klubu salėje rengiamas

KRISTIJONO DONELAICIO

250 metų gimimo sukakties minėjimas. Paskaitą ta tema skaitys kun. J. Kuzmickis.

Kviečiame visus vietas ir apylinkės lietuvius minėjime dalyvauti.

DBLS Bradforde Sk. Valdyba

PAMALDOS EVANGELIKAMS

Pamaldas su šv. Komunija lietuviams evangelikams laikysiu kovo 8 d., 14 val., Bradforde, Vokiečių bažnyčioje, 29, Grt. Horton Rd.

Kun. Aldonis Putcė

Ir vėl vienas aktyviųjų lietuvių, tik šį kartą jaunosios kartos, palieka Bradfordą ir išvyksta įsikurti už jūrus. Praeitą šeštadienį Lietuvių Vyties klube jam surengtos gražios išleistuvės. O jas rengti buvo už ką, nes Jurgis, kaip mes jį pratę vadinti, nebuvo eilinis mūsų kolonijos narys. Jis buvo vienas jaunosios kartos aktyviųjų lietuvių.

Jurgis Šergalis gimė, pirmuosius žingsnius savo mamytės prilaikomas pradėjo žengti ir pirmuosius mokslus pradėjo eiti savo gimtuosiuose Kybartuose. Raudonasis siaubas užklupo Lietuvą, ir jaunojo Jurgučio tėvai su šeima pasitraukė į vakarus. Po didelių vargų ir sunkių peryvenimų jie atsidūrė vienoje D.P. stovykloje, kur jau kiek paūgėjęs Jurgis lanko gimnaziją. Vėliau atsikelia į Angliją ir įsikuria Bradforde. Čia baigia technikos mokyklą ir pradeda savarankiškai gyventi.

VOKIETIJA

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMO ŠVENTĖ MÜNCHENE

Užsieniečių „Susitikimo Namuose“ Muenchene vasario 15 d. atvykstančius apie šimtą lietuvių sveikinimo išrikiuota graži puokštė tautinių vėliavų. Tuoj visi pasijuto savo namuose! Kauno Karo Muziejų kas vakaras skambėjusi varpų melodija „Marija, Marija“ pasklido plačiai po namus ir sutelkė visus invokacijai, kurią kalbėjo, pagal Sibiro Lietuvių maldaknygę, kun. J. Tautkevičius. Ludwigsfeldo moterų chorėlis pagiedojo Gaidelio „Skaisčioji Marija“, o pabaigai visi dalyviai — Sasnausko „Apsaugok, Aukščiausias“.

Apyl. Bendruomenės pirmininkas I. Apyrūbis pasveikino ir pasidžiaugė susirinkusia bendruomene, gausiai susirinkusia į minėjimą. Sveikino ir svečiai kitataučiai.

Paskaitą skaitė J. Kairys — apie galimybes Lietuvai ir kitoms pavergtoms tautomis atgauti laisvę. Vieną iš tokių galimybių numatė Sovietų Sąjungos subyrėjimą. Subyrėjimas yra galimas iš vidaus ir iš lauko — trečiojo pasaulinio karo atveju.

Iš vidaus Sov. Sąjunga gali subyrėti dėl savo ūkinės sistemos, kurios pagrindu yra marksizmas, ir dėl savo valstybinės santvarkos, kuri yra diktatūra.

Savo ūkinė sistema Sov. Sąjunga nepajėgė sukurti dirbančioms žadėtąsias materialines geroves, kas masėse, o ypač jaunime kelia nepasitenkinimą. Tai gali atvesti prie sukilimo ar kitokių būdų esamosios tvarkos pakeitimo. Sov. Sąjunga gali subyrėti ir dėl komunistų partijos vykdomosios diktatūros, kuri yra bene pati sunkiausia iš iki šiol žinomų. Toji diktatūra yra lygiai nepakenčiama, kaip

BIRMINGHAMAS

NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTIES MINĖJIMAS

Birmingamiečiai, nors skaičiumi ir mažiau lietuvių kolonija, dvasia nė kiek nemenkesnė už didžiąsias ir palaimintąsias. Minint šią Vasario 16 sukaktį, susirinko būrelis lietuvių, kurie dar jaučiasi lietuviais, neapsiklojo didmiesčio dulkėmis, dar nepaėjo besumuodami savo banko knygetes ir iš nuovargio neužmigo. Mes neturime puikių salų ir modernių džiauz, kuriais ki ti gali džiaugtis, bet tebeturime atsivežtą lietuvišką dvasią ir meilę savo kraštui.

Dr. K. Valteris savo paskaitoje priminė mūsų daromąsias klaidas ruošiant minėjimus, kurie virsta puošnėmis puotomis su visokiomis linksmybėmis, lyg džiaugtumės praradę savo tėvynę. O turėtų būti blaivūs diskusiniai minėjimai, nagrinėjant įvairius praeities ir šių dienų klausimus.

Baigiant šį kuklų minėjimą, pagerbti žuvusių ir žūstančių už Tautos laisvę dalyviai simboliškai persikėlė prie Nežinomąjo kario kapo ir, orkestrui grojant maldą ir Tautos himną, daugelis nubraukė gailią ašarą.

Tamošius

NOTTINGHAMAS

MIRĖ A. MONSTYS

Vasario 27 d. Nottingham mirė lietuvis Aleksandras Monstys.

Laidotuvis įvyks šeštadienį, kovo 7 d., 10.30 val., iš St. Patrick bažnyčios, London Rd. Velionies kūnas bus pašarvotas bažnyčioje iš vakaro. Bažnytnės apeigas atliks kun. J. Kuzmickis.

Skyriaus Valdyba

LIETUVISKOS PAMALDOS

ECCLES — išpažintis kovo 7 d., 2.30 val. Pamaldos kovo 8 d., 12.15 val.

STOKE-ON-TRENT — kovo 8 d., 12 val. COVENTRY — kovo 14 d., 7.30 val. vak.

pamokslas ir išpažintis. Kovo 15 d., 12.30 val., išpažintis ir Mišios su pamokslu. (Kitos pamaldos 2 psl.)

Mes jį matėme didžiulę kooperatyvo krautuvę pardavėju, vėliau radio ir televizijos reikmenų krautuvę vedėju. Dar vėliau dirbo viename lėktuvų fabrike. Šiandien, kaip geras specialistas, turi tris pasiūlymus Kanadoj ir ten išvyksta dirbti.

Bet mums įdomiau kas kita. Jis buvo aktyvus jaunosios kartos lietuvis. Jis jaunas, pilnas energijos ir nenurimsta vietoj: jis pats sportuoja ir organizuoja kitus. Jurgis Bradfordo krepšininkų kapitonas, ir jo vadovaujami bradfordiškiečiai lietuviai laimi taurių.

Pagaliam mes jį turėjome Bradfordo lietuvių Vyties klubo nepakeičiamu pirmininku. Jis buvo visiems malonus, nuširdus ir paslaugus. Štai dėl ko bemaž visi Bradfordo lietuviai susirinko aną šeštadienį.

ir ūkinė sistema, ir ji gali mases privesti iki kraštutinio pasipriešinimo.

Trečiasis pasaulinis karas Sov. Sąjungą parbloškė. O jam visi ruošiasi, ir karui kilti šiuo metu yra pilna židinių.

Poetiniu posmeliu užbaigtą paskaitą betarpiškai sekė simbolinis mūsų Nepriklausomybės istorijos vaizdelis. Jį išpildė stud. J. Vyšniauskaitė, mokinės K. ir R. Pauliukevičiūtės, stud. R. Sakalauskaitė ir mok. E. Molnerytė. Jų poetinius žodžius ir šokį lydėjo Pakalnio, Ciurionio, Dvariono muzika ir senesnieji miuncheniečių saviveiklininkų įgrojimai. Ant Gedimino stulpų išliko Valstybės herbas, užsižiebė tėvynės meilės žiburėliai, bet viską prislėgė komunistinės rankos uždėtas piautavas ir kūjis... Tačiau pirmosiomis gėlėmis iškaišytas pavasario vualis pridenė priešpaudos ženklus ir viltingai suskambėjo jaunimo lūpose tautos prisikėlimo šūkiai, sustiprinti Tautos Himno.

Pertrauka. Po jos solistės M. Pansės-Simaniūkytės liudies dainų koncertas. Akompanuoja nauja mūsų pagaja — Stuttgarto operos koncertmeisteris Darius Lapinskas. Su Panse dainavo pirmą kartą scenoje ir dukrelė, aštuoniamečiai Micaelė, porą dainų. Ponia Panse švelniai, jautriai, kaip visada, interpretavo mūsų liudies dainą. Tik gaila, kad bloga akustika išsklaidė tonus per visus „Susitikimo Namus“. Dėkingi miuncheniečiai buvo solistei ir už tai, kad ji, nežūrint sekanciją dieną įvykstančio jos koncerto centriniame Nepriklausomybės minėjime Mannheime, vis tiek ryžosi praturtinti šventę ir Muenchene.

Po koncerto įvyko jaukus pobūvis, kuriam vaišes paruošė Muencheno Moterų Klubas.

„Sekanciją dieną, sekmadienį, gražus būrelis susirinko Muencheno priemiestyje — Ludwigsfelde pamaldoms už Lietuvą. Nuo visų vargonuojant ir energingai vadovaujant giedojimui muzikams V. Banaičiui ir D. Lapinskiui, ir bendras giedojimas buvo stiprus, ritmiškas.

Po pamaldų vaikai ir jaunimas buvo kviečiami pasiklausyti B. Pūkelevičiūtės surežisuotą lietuviškų pasakų iš pokštelių. Susirinkus daugiau suaugusiųjų negu vaikų, su dideliu įdomumu sekė visi tikrai meniškai ir psichologiškai suvaidintas 6 liet. autorių pasakas.

Agė (ELI)

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ HAMBURGE

Vasario 16 minėjimas PLB Hamburge įvyko vasario 15 d. Bažnyčioje pamaldas atlaikė kun. V. Šarka. Po pamaldų įvyko iškilmingės posėdis parapijos salėje, kurios scenoje buvo Vytis, Gedimino stulpai, Lietuvos, Vokietijos vėliavos ir kiti skoningi papuošimai.

Minėjimą atidarė kun. Šarka ir po savo jautrios kalbos pranešė, kad Vokietijos parlamento atstovas Dr. Roland Seffrin buvo prižadėjęs dalyvauti šventėje, bet negalėjo atvykti, nes turėjo vykti į Rendsburgą, kur turėjo pasakyti vokiečių kariams kalbą ir susitikti su vokiečių aukštaisiais karininkais. Jis perdavė Dr. R. Seffrin sveikinimus lietuviams. Dr. R. Seffrin sveikinimai susirinkusių minėjimam buvo pagerbti gausiais plovimais. Po to kun. Šarka pakvietė kalbėti Dr. Joną Norkaitį jun., kuris pirma lietuviškai, vėliau vokiškai skaitė savo turiningą kalbą, primindamas rusų caro laikų skerdynes Kražiuose, 1863 metų lietuvių sukilimą, kezkų žiaurumus, trėmimus Sibiran ir dabartinius bolševikų vykdomuosius lietuvių trėmimus, persekiojimus ir rusinimą bei tautos naikinimą ir laikymą nelaisvėje. Tik gaila, kad Dr. J. Norkaičio kalba buvo sunkiai girdima salėje.

Buvo pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę atsistojimu ir pasveikinti Vyties kryžiaus kavalieriai. Sugiedotas Lietuvos Himnas.

Po šių iškilmių presidėjo meninė dalis, kurios programą lietuviškai ir vokiškai pranešinėjo studentas Lingė. Stasys Citvaras solo, akompanuojant ponai S. Lemkei, sudainavo lietuvių kompozitorių kūrinį lietuviškai ir vokiškai. Albinas Gedvilas jautriai padėklavo Maironio ir kitų lietuvių poetų kūrinius. Meninės dalies išpildytojams buvo įteikta gėlių.

dienį su Jurgiu Šergaliu atsisveikinti ir palinkėti gero pasisekimo naujoje vietoje ir naujose pareigose.

Jis vedė šio krašto dukrą Patriciją, kuri padidino mūsų eiles, nes ji ne tik kalba, bet ir dainuoja lietuviškai.

J. Vaidutis

Buvo dar sveikinimų žodžių ir raštu. Minėjimą uždarė kun. Šarka, apgailestaudamas, kad daug kam buvo išsiuntinėta pakvietimai, bet salė nebuvo pilna. Po to buvo pobūvis.

J. C.

TURTINGAS MINĖJIMAS

Osnabruecke 1964 m. vasario 16 d. buvo gražiai paminėta Nepriklausomybės šventė. Ta proga pamaldas atlaikė ir pamokslą pasakė kun. P. Girčius. Susirinkimą atidarė ir apie laisvės kovas kalbėjo pirm. K. Vaitiekūnas, apie senovės Lietuvą ir jos kalbos turtingumą — klebonas, apie lietuvių vienybę S. Auderis. Vargo mokyklos mok. V. Rudys pagrojo akordeonu, o vaikai padainavo, pasakė eilėraščių ir pašoko tautinių šokių. Juozas Vegneris pasakė eilėraščių — Taškykis, Nemunėli, M. Vegnerytė — Gimtinė, Vl. Rudys — Lietuva, A. Žaliukas — Katinėlis ir šunelis, J. Rudys — Lietuvių kalba, Z. Biržinytė — Padangė svetimoj, R. Vegneris — Kada sugrįšim? Jaunimas vikriai pašoko šiuos tautinius šokus: suktinį, klumpakojį ir noriu miego. V. Zelionka su savo automašina vežė tautiečius iš tolimesnių vietų į pamaldas ir minėjimą. V. Žaliuko bute vyko ir tebevyksta vargo mokyklos pamokos. Minėjimo metu buvo sugiedotas tautos himnas ir atsistojimu pagerbti žuvusieji už tėvynės laisvę.

BAD ZWISCHENAHN

SUSIRINKIMAS

Vasario 15 d. Bad Zwischenahn lietuvių paminėjo Lietuvos nepriklausomybės 46-sius metus. Neturint salės, minėjimas įvyko pes Grybus. Į susirinkimą atvyko, įskaitant ir vaikus, daugiau kaip 20 asmenų.

Apylinkės Vald. pirmininkas P. Kazirskis, atidaręs susirinkimą, pasakė ilgesnį kalbą. Po to sugiedotas Lietuvos himnas. Šeštadieninės mokyklos vaikai padainavo ketelą dainelių, padėklavo ir pašoko. P. Kazirskienė trumpu laiku spėjo mergaites paruošti, kad jos gautų dalyvauti minėjime.

Tą pačią dieną išpuolė Grybo gimtadienis. Tą proga susirinkusieji suaktininką širdingai pasveikino ir sugiedojo jam ilgiausių metų. Grybai dalyvius pavaišino. J.

KUR ATSILYGINTI VOKIETIJOJE?

Už „Europos Lietuvį“ ir Nidos Knygų Klubu leidinius Vokietijoje galima pinigų siųsti šiuo adresu:

Panelė R. Kumpfertaitė, 5 Koeln-Kalk, Dieselstr. 40/26.

Pinigai siųstini pasinaudojant pašto perlada (Zahlkarte) į Postscheckamt Koeln, Konto Nr. 186994.

PARDUODAMI BALDAI

Parduodami beveik nauji baldai: prabangi dviguba lova, sofa ir dvi minkštos kėdės, virtuvinis stalas su kėdėmis, elektrinis virtuvės. Perkant buvo mokėta apie 500 svarų, parduodama už 100 sv. Skambinti Londone: GLA 2421.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Great Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Redakcijos ir Administracijos adresas: 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Leidžia Liet. Namų Akc. B-vė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS V-ba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22 šil., atskiras nr. 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 doleriai metams; Vokietijoje — DM 22.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesilima atsakomybės.